

УДК 81'713

О. В. Самойленко

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ КЛАСИФІКАЦІЇ КВАЗІКОМПОЗИТІВ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ, РОСІЙСЬКОЇ, АНГЛІЙСЬКОЇ ТА ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВ)

Самойленко О. В. Основні принципи класифікації квазікомполитів (на матеріалі української, російської, англійської та французької мов).

У статті аналізуються можливі підходи до класифікації квазікомполитів, порівнюються основні критерії класифікації таких одиниць з принципами групування складних слів. Дослідниця доводить, що квазікомполити можуть розподілятися за тими ж ознаками, що й власне складні слова, але й існують певні відмінності, які також розглядаються у роботі.

Ключові слова: власне складні слова, квазікомполити, еноцентричні складні слова, ексцентричні композити, копулятивні складні слова, аполитивні композити, координативний зв'язок, субординативний зв'язок.

Самойленко Е. В. Основные принципы классификации квазікомполитов (на материале украинского, русского, английского и французского языков).

В статье анализируются возможные подходы к классификации квазікомполитов, сравниваются основные критерии классификации таких единиц с принципами группирования сложных слов. Исследовательница доказывает, что

квазікомпози́ти можна класифіци́ровать по тем же признакам, что и собственно сложные слова, но существуют и определённые отличия, которые также рассматриваются в работе.

Ключевые слова: собственно сложные слова, квазікомпози́ты, эндоцентрические сложные слова, экзоцентрические сложные слова, копулятивные компози́ты, аппозитивные сложные слова, координа́тивная связь, субордина́тивная связь.

Samoylenko E. V. The main principles of quasi-composites classification (on the material of Ukrainian, Russian, English and French).

In the article possible approaches to the classification of quasicomposites are analyzed, the main criteria of classification of such units with the principles of compound words differentiating are compared. The investigator proves that quasicomposites may be classified according to the same signs as proper compound words, but there are some differences which are also under consideration in this work.

Key words: compound words proper, quasicomposites, endocentric compound words, exocentric compound words, copulative composites, appositive compound words, coordinative link, subordinative link.

Компози́ти та словоскладання як продуктивний спосіб словотвору давно привертати увагу філологів. Представники різних лінгвістичних шкіл та течій пропонували свої класифікації складних лексем, що базуються на семантиці, структурних особливостях, співвідношенні між елементами складного слова, ідіоматичності / неідіоматичності, механізмі творення тощо. У нашій роботі ми розглядаємо квазікомпози́ти, а ця стаття – спроба перенести принципи класифікації складних слів на квазікомпози́ти. Під цим терміном слідом за В. І. Теркуловим ми будемо розуміти одиниці, які утворилися не шляхом конденсації одиниць синтаксичного рівня (словосполучень або речень), а за продуктивними моделями, які вже функціонують у мові. Саме вибір об'єкту дослідження (квазікомпози́ти української, російської, англійської та французької мов) зумовив актуальність наукової праці, бо квазікомпози́ти вивчалися тільки у протиставленні та порівнянні з власне компози́тами, тому майже не існує спроб класифікації таких лексичних одиниць.

Мета нашого дослідження – установлення можливих шляхів класифікації квазікомпози́тів. Для її реалізації розв'язували такі завдання: 1) установити основні можливі критерії класифікації квазікомпози́тів; 2) порівняти ці принципи з основними критеріями класифікації власне складних слів; 3) довести, що власне складні слова та квазікомпози́ти мають однакові принципи класифікації;

4) проаналізувати відмінності у класифікаціях власне складних слів та квазікомполітів.

Для чіткого визначення поняття квазікомполіт необхідно звернутися до класифікації складних слів за типом відношень між компонентами твірної одиниці, яку в 70-х роках ХХ ст. розробив В. О. Горпинич. Він виділяє три різновиди основоскладання: 1) утворення похідних слів на базі сурядних синтаксичних словосполучень: *ліс і тундра – лісотундра, фізика і математика – фізико-математичний*; 2) утворення похідних слів на базі підрядних синтаксичних словосполучень: *народне господарство – народногосподарський, п'ять років – п'ятирічний, добувати вугілля – вугледобувний*; 3) утворення похідних на базі слів, що безпосередньо не поєднуються в синтаксичні словосполучення: *атомохід, тепловоз, авіапошта, радіоательє, фотогозета* [4, с. 88]. Саме ця класифікація стає одним із перших доказів неспроможності суто синтаксичного підходу до творення складних слів.

О. С. Кубрякова у своєму науковому доробку також торкається цієї проблематики: вона розрізняє три типи словотвірних процесів – аналогічний, що спирається на наявний лексичний зразок (*влаголюбивий* – за аналогією до *светолюбивий*, *танкодром* – за аналогією до *аеродром*), кореляційний, в основі якого знаходиться аналогія більш складного типу (латинський: *латинист = германський* : х, где х – *германіст*), та синтактичний (дефініційний), при якому слово мотивується не словом, а судженням, висловлюванням, яке містить дефініцію відповідного предмету [6]. Аналогія – це синтаксичний процес, при якому мовні одиниці або категорії на основі певної схожості, схожій форми, значення та функціонування отримують можливість подальшого єдиноспрямованого, паралельного розвитку або ж повної уніфікації однієї одиниці (категорії) за зразком іншої. Утворення за аналогією нагадує процес розв'язання пропорційного рівняння, коли на основі певної кореляції між двома (кількома) одиницями або формами однієї одиниці повинна мати місце і в іншому співвідношенні між ними в одному будь-якому відношенні така ж або подібна кореляція.

Ураховуючи значення аналогії для розвитку мовної системи, В. І. Теркулов [12] пропонує детальну двоярусну класифікацію комполітів та власну термінологію. Перший ярус констатує різницю між *синтаксичними комполітами*, тобто комполітами, що утворилися шляхом конденсації словосполучень за моделями, що вже функціонують у певній мові, та *аналогічних комполітів* (або

квазікомполитів), тобто лексичних одиниць, які утворилися за аналогією з синтаксичними композитами на базі слів, що не пов'язуються в синтагмі.

Синтаксичними композитами будуть виступати такі лексеми, як фр. *voyage-fleuve* (лексична одиниця утворилася на базі словосполучення *un voyage fleuve*), англійський іменник *bookselling*, який утворився шляхом конденсації словосполучення *sell books*, українське слово *звуконаслідування*, базою якого виступає утворення *наслідування звуків*, російський композит *длинноногий*, що виник на базі словосполучення *с длинными ногами*. До аналогічних композитів слід віднести, наприклад, французьку лексему *autopompe*, англійську *clockwise*, російську *aerosev*, українську *гей-пати*, які явно складаються з двох конструктивів, але не мають при цьому ніякого словосполучення як джерела.

Другий ярус класифікації передбачає підрозділ синтаксичних та аналогічних композитів на дві підгрупи: універбалізаційні композити та дериваційні композити.

Для рівня синтаксичних композитів В. І. Теркулов виділяє синтаксичні універбалізаційні та синтаксичні дериваційні композити. Під універбалізаційними композитами вчений розуміє складні слова, що виникли як вербальні еквіваленти словосполучень і внаслідок цього функціонально і семантично їм тотожні, наприклад, *велоспорт* (велосипедный спорт), *широкоплечий* (с широкими плечами), *нефтедобыча* (добыча нефти), *a pencil-box* (a box for pens), *a blackbird* (a black bird), *coffre-fort*, m (un coffre-fort), *arc-en-ciel*, m (un arc en ciel), *câche-né*, m (câcher le né). Слід погодитися з думкою Є. М. Сидоренко, що універбалізація – «це не словотвірний прийом і не словотворчий мовний засіб, а вираження тенденції до усунення розбіжності між єдністю значення та розчленованістю форми лексичної одиниці, яке використовує різні словотвірні прийоми» [9].

Під дериваційними композитами ми розуміємо одиниці, семантика яких складається з семантики базового словосполучення та семантики форманта (тобто словотворчого афікса): англ. *Barefooted* (< *bare foot* + продуктивний афікс *-ed*), рус. *белобилетник* (< *белый билет* + формант *-ник*), укр. *босоніжка* (< *босі ноги* + формант *-к(а)*).

Теорію В. І. Теркулова було поширено на квазікомполити О. В. Блюміною. Ми, слідом за нею, виділяємо два типи квазікомполитів: квазікомполит з дериваційною домінантою та квазікомполит з універбалізаційною домінантою. У першому разі квазікомполит імітує кінцеву структуру дериваційного композиту. Наприклад, квазікомполит *моторостроение* утворився від лексеми

мотор за допомогою галузевого конструкта – *строение* як імітація структури дериваційних композитів *домостроение* (строить дома + формант *-ение*), *кораблестроение* (строить корабли + формант *-ение*). У другому разі творення квазікомполітів ґрунтується на аналогічній імітації кінцевої структури універбалізаційних композитів. Наприклад, квазікомполіт *электротерапия* виник як імітація структури універбалізаційних композитів *музыкотерапия*, який являє собою дублет коллокації *музыкальная терапия, химиотерапия* – дублета хімічної терапії тощо (словосполучення *электрическая терапия* не можна визнати реальним прототипом, тому що воно є вторинним по відношенню до складного слова, тобто виникає в результаті лексичного розгортання цієї лексеми в одиницю синтаксичного рівня і являє собою результат реетимологізації). У таких ситуаціях творення квазікомполітів ґрунтується на аналогічній імітації кінцевої структури універбалізаційних композитів, наприклад, квазікомполіт *бальнеотерапия* виник як імітація структури універбалізаційних композитів *музыкотерапия*, яка виступає дублетом коллокації *музыкальная терапия, химиотерапия* – дублета *химической терапии* тощо (словосполучення *бальнеологическая терапия* навряд чи можна визнати реальним прототипом) [3]. Дослідниця робить спробу класифікувати квазікомполіти за критеріями власне складних слів, тому вважаємо за можливе поширити інші підходи стосовно класифікації композитів на псевдоскладні слова.

Представники різноманітних лінгвістичних течій та груп пропонують такі види класифікацій: 1) семантичну; 2) синтаксичну; 3) структурну; 4) частиномовну; 5) за типом словоскладання; 6) за механізмом утворення; 7) за типом мотивованості.

Семантична класифікація складного слова запропонована ще давньоіндійськими лінгвістами: основним принципом, який покладено в її основу, є відношення композита загалом до його складових елементів. За цим критерієм можна виділити такі класи композитів / квазікомполітів:

1. Ендоцентричні композити – складні слова, що складаються з ядра, тобто головної частини композиту, яка визначає його лексичне значення, та модифікатора, який звужує або уточнює це значення, тобто семантичне значення та граматичні функції композита або квазікомполіта чітко визначаються його складовими частинами. Наприклад, російський квазікомполіт *бальнеотерапия*, де *терапия* – це

ядро, а *бальнео-* його модифікатор, що інформує нас про спосіб, за допомогою якого здійснюється певний захід, при цьому головний компонент визначає частину мови складного утворення та його можливі граматичні функції в реченні. До цього типу складних слів можна віднести й англійський квазікомпозит *ABC-book*, де *book* – це ядерна частина, що визначає клас предметів, до якого належить певний об'єкт, а елемент *ABC* повідомляє нам про належність цієї книги до певного класу – підручників. Ця група квазікомпозитів є найчисельнішою: укр. *агродопомога*, *турбохід*; англ. *alpha-test*, *rainproof*, *parrot-fashion*; рос. *профосмотр*, *наркомания*, *галлофобия*, *культтовару*; фр. *situation-type*, *chantier-vedette*, *appartement-témoін*.

2. Екзоцентричні складні слова – це лексеми, значення яких не виходить зі значення його складових елементів, до того ж при творенні цього типу складних / квазіскладних слів наявне переосмислення вихідної семантики основ, залучених до словоскладання, тобто номінація не зумовлюється відношеннями зовнішньої валентності одиниць-складових елементів. Значення цього типу складних слів визначається сукупністю смислів компонентів, що його утворюють. Для прикладу можна звернутися до англійський квазікомпозиту *must-have*. На відміну від компонентів, що входять до його складу (*must* – повинен, *have* – мати) – це не дієслово, а іменник зі значенням «можливий власник». До цієї ж групи слів можна віднести українські лексеми на зразок *дурисвіт*, *загнибіда*, *песиголовець*, *голоштанько*. Продуктивним такий спосіб словотвору є і для квазікомпозитів у російській та англійській мовах: *ротозей*, *горемыка*, *тунеядец*, *cablespeak*, *marketing-speak*, *nounspeak*, *machinespek*, *rubblehead*, *smackhead*, *thick-head*, *feedback*. У французькій мові, де багато складних слів завдячують своєю появою процесам метафоризації, такий пласт лексики є особливо великим: *cerf-volant*, m – дослівний переклад «олень, який літає», а використовується в значенні «повітряний змій»; *chat-huant*, m – дослівний переклад «кіт, який шипить» а використовується в значенні «лісова сова»; *croque-mitaine*, m складається з елементів, які перекладаються українською мовою «гризи kota», але в сучасній французькій мові позначають *пугало*.

3. Копулятивні композити – складні слова, що мають два семантичні ядра, які є рівноцінними. Вони характеризуються наявністю в кожного компонента окремого лексичного значення, що разом формують єдине значення композиту. Наприклад, український квазікомпозит *лісотундра* складається з двох окремих елементів *ліс* та *тундра*, які мають власне семантичне значення: *ліс* – велика площа землі, що заросла деревами і кущами та *дерева*, які зростають на такій

площі, а *тундра* – це південна зона арктичного поясу земної кулі, безлісий простір з суворим кліматом, вічною мерзлотою, бідною рослинністю, серед якої переважають мохи й лишайники. *Лісотундрою* називають природну зону, яка є перехідною між зонами тундри та лісу, тобто *лісотундра* – це не сукупність або суміш лісу та тундри, а окрема природна зона, яка характеризується власними географічними та кліматичними ознаками. М. Д. Степанова визначає, що складові частини копулятивного композиту повинні належати до однієї частини мови і бути пов'язані між собою сурядністю, тобто обидва компоненти такого композита мають власне лексичне значення, але вони однаково залучені до формування значення складної лексичної одиниці, їх семантичне співвідношення може бути описано сурядним зв'язком «і, та» [11, с. 115], наприклад, укр. *лавровишня*, рос. *зубробизон*. До цієї групи можна віднести багато квазікомполитів, тому що такі лексичні утворення важко розгорнути у відповідні словосполучення з ідентичними семантичним значенням, адже значення, наприклад української лексеми *жовтогарячий*, не відповідає значенню словосполучення «жовтий та гарячий». До цієї групи слід віднести французькі квазікомполити *aigre-doux*; англійські – *bittersweet*, *sour-sweet*; російські – *кисло-сладкий*, *горько-кислый*; українські – *кисло-солодкий*, *гірко-солодкий*, тобто лексеми на позначення смаку. Сюди належать також лексеми на позначення комбінованих кольорів: рос. *жёлто-красный*, *сине-зелёный*; укр. *рожево-білий*, *фіолетово-синій*; англ. *yellow-red*, *blue-grey*; фр. *bleue-vert*, *rouge-orange*. Копулятивними є квазікомполити, що позначають складні назви сторін світу та похідні прикметники: рос. *северо-запад*, *юго-восток*; укр. *північно-східний*, *південно-західний*; англ. *South-east*, *North-west*; фр. *Nord-Est*, *Sud-ouest*.

4. Аппозиційні складні слова (слова-прикладки), які забезпечують процес подвійної номінації, тобто для одного й того ж феномену наводяться дві назви: перший компонент називає ознаку предмета і водночас дає йому нову назву. Об'єкт при цьому характеризується з різних боків: англ. *maidservant*, *actor-director*; фр. *canapé-lit*, *fille-pilotes*; укр. *диван-ліжка*, *дівчина-авіатор*; рос. *плащ-палатка*, *менеджер-економист*. Квазікомполити цієї групи представлені гендіадісом, тобто римованими складними словами, що утворюються шляхом повтору дещо змінених компонентів (здебільшого на базі рими): фр. *tohu-bohu*, т. *abra-cadabra*; англ.

helter-skelter, teeny-weeny; рос. *фокус-покус, шурум-бурум*; укр. *коза-депреза, кохання-зітхання, супер-пупер*.

Іншою досить поширеною класифікацією є синтаксична, яку запропонував К. Ньюроп [19]. Її сутність полягає у виділенні певного синтаксичного зв'язку між елементами складного слова. Мовознавець поділяє складні слова на та підрядні – субординативні (фр. *subordination: timbre-poste*) та сурядні – координативні (фр. *coordination: chou-fleur*).

Субординативні складні слова – це такі слова, це такі слова, кореневі морфеми у складі яких демонструють нерівноправність семантико-синтаксичних відношень. Тут можна виділити (на основі методу трансформації) головний та залежний компоненти, тобто ядро та модифікатор. У російській, українській та англійській мовах граматичне навантаження несе другий (останній) компонент. Він надає граматичного значення частини мови усьому слову та визначає його лексико-граматичний клас: *змієподібний, веєрообразный, Billygate*. Але французькі композити досить часто мають правобічний базис: *état-major*, т. що пояснюється структурними особливостями французької мови.

У координативному композиті один із складових компонентів не має переваги над іншими. Обидва компоненти і структурно, і семантично до певної міри незалежні. Такі композити та квазікомполити маніфестують асоціативність людського мислення під час наукової номінації. Компоненти цих складних слів належать, як правило, до однієї частини мови, мають приблизно однакові лексико-семантичні характеристики. Поділяються координативні композити так:

1) складені, що означають особу або предмет, який одночасно виконує дві або більше дії, має одночасні обов'язки або певні характерні риси тощо, наприклад, англ. *souer-sweet*; рос. *звероящер*; укр. *жовтогогарячий, лісотундра*; фр. *Nord-est*;

2) редуплікативні, що повторюють одну основу: англ. *goody-goody*; укр. *гарний-прегарний*; рос. *высоко-высоко*; власне редупліковані слова не можуть бути квазікомполитами: вони не творяться на основі словосполучень або речень, але, з іншого боку, не утворюються за певним зразком або сполученням основ з різним семантичним значенням;

3) фонетично різні римовані форми однієї основи: англ. *walkie-talkie*; рос. *тяп-ляп*; фр. *meli-melo*; укр. *тяп-ляп*.

Слідом за К. Ньюропом більшість дослідників (І. В. Арнольд [2], Г. Марчанд [16], О. І. Смирницький [10], М. І. Мостовий [7])

вважають, що існує тільки два типа стосунків між компонентами складного слова. Але ми вважаємо, що необхідно виділити три типи стосунків між елементами композиту (більшість дослідників виділяє тільки два, забуваючи про деякі випадки функціонування гендіадісу, коли його конститuentні елементи в ізоляції гублять власне лексичне значення: *фігли-мігли, шуры-муры, pèle-mèle, mish-mash*).

На наш погляд, доцільним було б виділити такі класи квазікомполітів: координативні, субординативні та побудовані на взаємозалежності складових компонентів, які не існують у мові в якості самостійних лексем. Ми пропонуємо називати цю групу лексем гендіадісними.

I. В. Арнольд пропонує класифікацію за типом словоскладання:

1) юкстапозиція: англ. *heart-felt*; рос. *люля-кебаб*; фр. *porte-fenêtre*;
 2) слово / основоскладання за допомогою поєднувального голосного / приголосного: англ. *speedometer*; фр. *cosmodrome*; рос. *англофобия*;
 3) композити з поєднувальним елементом, вираженим прийменником або сполучником: англ. *son-in-law*; фр. *esprit-de-sel*. Як бачимо, квазікомполіти можуть утворюватися шляхом юкстапозиції та слово / основоскладанням за допомогою з'єднувального голосного / приголосного, бо наявність поєднувального елемента, вираженого прийменником або сполучником, свідчить про конденсацію певного словосполучення у складне слово.

Згідно з семантикою складного слова, яка визначається усією сукупністю його парадигматичних та синтагматичних зв'язків (Ю. Д. Апресян, Е. М. Медникова) композити можна поділити на дві групи: неідиоматичні складні слова та ідиоматичні складні слова [1]. У групі неідиоматичних складних слів необхідно розрізнати композити з прямим значенням або власне неідиоматичні складні слова (значення таких слів виводиться із значень його компонентів), наприклад, англ. *football*; фр. *Eurodollar*, m; рос. *дальнозоркость*; укр. *зіркоподібний*, та складні слова з переносним значенням: метафоричні та метонімічні складні слова (*cold-hearted, coure-feu*, m). Більшість квазікомполітів – неідиоматичні складні слова, але в англійській, російській та українській мовах можна зустріти певний пласт квазікомполітів, що утворилися на базі метафори: англ. *business-friendly, environment-friendly*; рос. *кужловод*; укр. *голоштанько*. Узагалі, у композитології сучасної англійської мови метафора породжує нові оказіональні смисли структурно-складних термінів у сфері соціально-структурного спілкування.

Цілком природно, що усі складні слова можна поділити за належністю до певної частини мови. В усіх мовах, які розглядаються в нашій роботі найчисельнішу групу складних слів (та квазікомполітів) складають іменник (77,3%), далі йдуть прикметники (20,4%), а потім дієслова (2,6%). Складні сполучники, прийменники й інші службові частини мови можна зустріти дуже рідко.

За типом мотивованості можна виділити повністю мотивовані квазікомполіти (їх значення витікає із суми значень їх компонентів, а внутрішня форма слова є прозорою): рос. *глыбообразный, электромобиль, авиамагистраль*; укр. *англоманія, авіадесант*; англ. *shock-proof, spider-like, water-intensive*; фр. *industrie-pilote, prix-choc*; частково мотивовані квазікомполіти (лексеми, у яких помітним є зсув значення одного із компонентів, але пори певні зміни у семантичній структурі одного із компонентів, значення композита в цілому є достатньо вмотивованим, прозорим): укр. *гвинтокрил*; рос. *голодренец, потозей*; англ. *stemware* (келихи, чарки), *seeware, tom-cat*; фр. *snowboard*; немотивовані або ідіоматичні (семантика цих слів не відповідає окремим значенням їх структурних складників). На наш погляд, окрім ідіоматичних квазікомполітів до останньої групи можна віднести англійській римований сленг, що мотивується значенням відповідної простої лексеми, на яку пропонується римований відповідник, бо без конкретних знань майже неможливо здогадатися про їх значення: *sky-rocket* (rocket, кишеня = небо + ракета), *tomfoolery* (jewellery, коштовності = Том + тупість), *greengage* (stage, сцена = зелений + запорука), *greengages* (wages, заробітна плата = зелені + запоруки) та власне сленг, що часто ґрунтується на асоціаціях: *slug-nutty* (той, хто страждає на головокружіння), *snakepen* (серґант: змія + ручка), *Tommy-rot* (нонсенс, несінітниця).

Усі проаналізовані приклади квазікомполітів дозволяють нам прийти до висновку, що такі одиниці можуть бути класифіковані за критеріями звичайних складних слів з певними зауваженнями.

Перспективою подальших досліджень у цьому напрямку може стати розробка структурної та ономасіологічної класифікацій квазікомполітів та їх порівняння з відповідними класифікаціями власне складних слів.

Література

1. Апресян Ю. Д. Идеи и методы структурной современной лингвистики (краткий очерк) / Ю. Д. Апресян, – М. : Просвещение, 1966. – 302 с.
2. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка : учебник [для студ. высш. уч. завед.] / И. В. Арнольд. – М. : Высшая школа, 1986. – 296 с.

3. Блюмина О. В. Субстантивные композиты со значением процессуальности в русском языке : дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.12. «Русский язык» / О. В. Блюмина. – Горловка, 2010. – 406 с.
4. Горпинич В. О. Будова слова і словотвір / В. О. Горпинич. К. : Радянська школа, 1977. – 118 с.
5. Кубрякова Е. С. Семантика синтаксиса и некоторые проблемы теории словообразования / Е. С. Кубрякова // Сборник научных трудов Московского государственного института иностранных языков им. Мориса Тореза. – 1977. – №112. – С. 123–133.
6. Кубрякова Е. С. Типы языковых значений. Семантика производного слова / Е. С. Кубрякова. – М. : Наука, 1981. – 199 с. – (АН СССР, Ин-т языкознания).
7. Мостовий М. І. Лексикологія англійської мови: [підручник для студентів ін-тів і фак. іноземної мови] / Мостовий М. І. – Харків : «Основа», 1993. – 255 с.
8. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2010. – 864 с.
9. Сидоренко Е. Н. Морфология современного русского языка (части речи и контаминанты) : [учебн. пособие] : в 2-х ч. / Е. Н. Сидоренко. – Симферополь : Еліньо, 2003. – Ч. 2. – 165 с.
10. Смирницкий А. И. Лексикология английского языка: учебн. пособие [для студентов вузов] / А. И. Смирницкий – М. : Изд-во лит-ры на иностр. яз., 1956. – 364 с. – (Библиотечка филолога).
11. Степанова М. Д. Теоретические основы словообразования в немецком языке: [учебн. пособие] / М. Д. Степанова, В. Фляйшер. – М. : Высшая школа, 1984. – 264 с.
12. Теркулов В. И. Композиты русского языка в ономазилогическом аспекте : дис. ... доктора филол. наук : 10.02.02 / Теркулов Вячеслав Исаевич. – Горловка, 2008. – 406 с.
13. Теркулов В. И. О разграничении процессов лексикализации и вербализации / В. И. Теркулов // Теоретические и прикладные проблемы русской филологии : научно-методический сборник. – Вып. XII. : Ч. I. – Славянск : СГПУ, 2005.
14. Шанский Н. М. Лексикология современного русского языка / Н. М. Шанский. – М. : Просвещение, 1972. – 328 с.
15. Katamba F. English Words: Structure, History, Usage / F. Katamba. Routledge : Language Teaching and Research Press, 2005. – 282 p.
16. Marchand H. The Categories and Present-Day English Word-Formation / H. Marchand. – Munchen, 1969. – 427 p.
17. Matthews P. H. Morphology / P. H. Matthews. - Cambridge: Foreign Language Teaching and Research Press, 2001. – 256 p.
18. Moraveshik E. A. Reduplicative constructions / E. A. Moraveshik // Universals of Human Language. – 1978. – №3. – P. 297-334
19. Nyrop K. Das Leben der Worter / K. Nyrop. – Leipzig, 1903. – 244 p.

Стаття надійшла до редакції 12.09.2012 р.